

Z TEATRU

Gas. lryb. 11 1993

SEN O WENECJI

Dwieście lat temu w Paryżu zmarł jeden z największych kome-
diopisarzy europejskich – Carlo Goldoni. Z tej okazji w jego ro-
dzinnych Włoszech odbywa się w tym roku 200 premier. W ob-
chody włączyła się również Polska. W sobotę w Krakowie pokaza-
na została po raz pierwszy „Venezia, Venezia”. Premierowy spek-
taki wyreżyserował związany z Polską od ćwierćwiecza Giovanni
Pampiglione, finansowo wsparł Włoski Instytut Kultury w Krako-
wie, a koncertowo zagrali aktorzy Starego Teatru.

„Venezia, Venezia”. Utworu o takim tytule na próżno by szu-
kać pośród dwustu pięćdziesię-
ciu sztuk pozostałych po Goldo-
nim. To reżyserski tytuł nadany
„Bliźniakom weneckim”. Cho-
ciaż akcja rozgrywa się w Wero-
nie, spektakl przesiąknięty jest
sentymentem do ukochanego
miasta autora, z którym został
się bezpowrotnie na ostatnie
trzydzieści lat długiego życia.
Wydobywana przez autorów wi-
dowiska nostalgia ogarnia rów-
nież komedię dell'arte, której
niewiernym, acz nie marnotraw-
nym synem był Goldoni.

Werona w scenografii Kazi-
mierza Wiśniaka jest tylko obo-
jętnym tłem. Wysokie, płaskowe
kolumny tworzą boki teatrálne-
go pudełka. Tył zajmuje podob-
na ściana z oknem lub biały
ekran. Obrazu dopełnia staro-
świecka draperia. Po scenicznej
przestrzeni poruszają się mario-
netki i postaci, które już nie
chcą być marionetkami. Część z
nich nosi maski i porusza się
według reguł komedii dell'arte.
Najbardziej „zachowawczy”
jest Arlekin (Leszek Zduń), któ-
rego kostium nawiązuje do naj-
starszego, XVI-wiecznego mode-
lu, w którym lat na ubiorze nie
zastąpiła jeszcze elegancka kra-
ta. Dell'artowscy są jeszcze: Do-
ktor Balanzoni (Stefan Szramel),
Pancrazio (Jerzy Święch), Roza-

ura (Marta Kalmus), Colombina
(Ewa Kolasińska), Brighella
(Rafał Jędrzejczyk). Wyrwa się
już z tego modelu jeden z bliź-
niaków – Tonino. Na teatralnym
rozdrożu postawił reżyser Lelia
(Jacek Romanowski), Florinda
(Jan Monczka) i Beatrice (Beata
Fudalej).

Zresztą, jakie z nich postaci
dell'arte, skoro każdy mówi
ustalony tekst, bierze udział w
zdyscyplinowanym widowisku i
nie ma prawa do swoich wlas-
nych wygłupów?

Obu bliźniaków, wokół któ-
rych spiętrza się cała komedia
omyłek, gra znakomity Szymon
Kuśmider. Ze sceny schodzi
właściwie tylko po to, by błysk-
awicznie przedzierzgnąć się z
głupiego Zanetto w dowcipnego
i mądrego Tonino. Gdy wciela
się w Zanetto, jest szablonowa,
ale przecież niezwykle zabawa-
ną, niakrecaną maszynką do wy-
twarzania śmiechu. Gdy jest To-
ninem, gra zindywidualizowaną
postać pewnego siebie oraz
swych cnót dziecka doby oświe-
conej. I chociaż rozum nakazuje
zgodzić się ze sprawiedliwym
wyrokiem teatru, który rękoma
obleśnego Pancrazia morduje
głupiego i beztroskiego bliźnia-
ka, pozostawiając na ziemi jego
lepsze wcielenie, to przecież
serce się buntuje. Podobnie, jak
buntuje się przeciwko dokonani-
emu w imię postępu i mądrości

zabójstwu komedii dell'arte w
jej rozwichrzonej postaci, jakie-
go dokonał maestro Goldoni.

Cóż nam jednak pozostaje?
Wpatrywać się pod koniec spek-
taklu w majaczące za podświet-
lonym ekranem weneckie pejza-
że i marzyć o rajskim mieście,
które już nigdy nie będzie takie,
jak chciały nasze marzenia.

Marek MIKOS

Carlo Goldoni: „Venezia, Vene-
zia” (według „Bliźniaków wene-
ckich”). Przekład: Joanna Walter.
Reżyseria: Giovanni Pampiglione.
Scenografia: Kazimierz Wiśni-
niak. Kostiumy: Jan Polewka.
Muzyka: Jacek Ostaszewski. Pre-
miera: Stary Teatr w Krakowie,
Scena Kameralna, 5 czerwca br.